

Dabas aizsardzības pārvalde

Radžu ūdensrijēji un sausgultne

Publicēts: 14.11.2020.

Atjaunināts: 10.09.2021.

Radžu ūdensrijēji un sausgultne kā teritorija ir labi izteikta, neliela senleja – Daugavas senlejas atzars, kurā izvietojusies Radžu straucha ieleja. Straucha tecējums vairākās vietās pazūd pazemē un tad atkal parādās virszemē.

Šobrīd Radžu straucha senlejā vairāk kā 500 metrus garā posmā atrodas vismaz 5 ūdensrijēji – vietas, kur upes gultnē vai tās tiešā tuvumā pazūd upītes ūdens. Senlejas rietumu nogāzē ir izteiksmīga karsta kritene.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis

Kods: LV0442080

Administratīvais iedalījums: Ogres novads, Birzgaļes pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Vidzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

[Robežu shēma uz ortofoto pamatnes](#)

Normatīvie akti

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Vispārējs raksturojums

Ģeoloģiskais dabas piemineklis Radžu ūdensrijēji un sausgultne atrodas Taurkalnes līdzenuma ziemeļu malā, Daugavas senlejas dienvidu malā, starp Zizānu un Radžu mājām.

Radžu ūdensrijēji un sausgultne kā teritorija ir labi izteikta, neliela senleja – Daugavas senlejas atzars, kurā izvietojusies Radžu strauta ieleja. Strauta tecējums vairākās vietās pazūd pazemē un tad atkal parādās virszemē.

Senleja ir ar mainīgu dziļumu. Tie ir daži metri pie ceļa Jaunjelgava-Bauska, strauji padziļinoties līdz 8-12 m strauta lejteces (ziemeļu) virzienā. Tālāk līdz pat Daugavai senleja ir līdz 12 m dziļa, ar stāvām, labi izteiktām nogāzēm.

Ainava senlejā ir daudzveidīga, daļā no tās nesenā pagātnē ir veiktas kailcirtes. Neizcirstajā daļā stāvajās nogāzēs dominē egļu meži, vietumis pēc sava raksturojuma tuvojoties nogāžu un gravu mežiem.

Šobrīd Radžu strauta senlejā vairāk kā 500 metrus garā posmā atrodas vismaz 5 ūdensrijēji – vietas, kur upes gultnē vai tās tiešā tuvumā pazūd upītes ūdens. Senlejas rietumu nogāzē ir izteiksmīga karsta kritene.

Ģeoloģiskā uzbūve teritorijā nav pētīta, bet analizējot pieejamo kartogrāfisko materiālu, var pieņemt, ka senlejas nogāžu augšdaļa ir iegrauzta kvartāra nogulumos, kamēr tās lejasdaļa jau ir iegrauzusies augšdevona dolomītos. To apstiprina plātņainu dolomīta atlūzu sakopojumi atsevišķās strauta gultnes vietās. Laukakmeņi, kas pārsvarā atrodas strauta gultnē, ir izskaloti no kvartāra nogulumiem - smilts, grants un mālsmilts (morēnas). Senleja, iespējams, sākotnēji veidojusies kā zemledāja noteces gultne - saistībā ar plašo Daugavas senleju. Ielejveida formu ir mantojis strauts, erodējot, pārsvarā, kvartāra nogulumus. Domājams, ka strauta pazemes notece notiek pa dolomīta plaisām.

Lejpus šosejas Ķegums – Jaunjelgava uzbērums strauta virszemes notece nav novērojama.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas nozīmes biotopi - Lakstaugiem bagāti egļu meži (9050), upju straujteses un dabiski upju posmi (3260) un nogāžu un gravu meži (9180*).

Radžu ūdensrijēji un sausgultne no zinātniskā viedokļa ir ļoti interesanta, perspektīva teritorija. Turpmākie zinātniskie pētījumi būtu svarīgi Latvijas nedaudzo pazūdošo strauņu (upīšu un strautu) izpētei un arī karsta un iekšējās erozijas procesu darbības izvērtēšanai un precizēšanai.

Unikāla kopējā teritorijas uzbūve, viena no retajām ūdenstecēm, kas pazūd un atkal parādās kā virszemes straume, piedevām nelielā posmā tas notiek 2 reizes.

Dabas datu pārvaldības sistēma
OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/radzu-udensrijeji-un-sausgultne>